

Зибарева О. В.

Буковинский государственный финансово-экономический университет

АКТИВИЗАЦИЯ ДЕВИАНТНОЙ СОЦИАЛИЗАЦИИ ЭКОНОМИКИ РЕГИОНОВ В УСЛОВИЯХ ДЕЗИНФОРМАЦИИ

Резюме

Исследованы особенности развития девиантной социализации экономики отдельных регионов Украины в условиях информационной асимметрии. Представлены результаты социологического опроса относительно имеющихся механизмов распространения информации в обществе. Определено влияние дезинформации на ход социально-экономических процессов в регионах Украины

Ключевые слова: социализация, регион, девиантная социализация экономики, дезинформация, информационная асимметрия.

Zybareva O. V.

Bukovyna State University of Finance and Economics

ACTIVATION OF THE REGIONS' DEVIANT SOCIALIZATION OF ECONOMY UNDER THE CONDITIONS OF MISINFORMATION

Summary

It's researched the features of deviant socialization of the economy of individual regions of Ukraine in conditions of information asymmetry. There are presented results of a sociological survey on existing mechanisms for disseminating information to the public. The influence of misinformation on the course of social and economic processes in the regions of Ukraine

Keywords: socialization, region, deviant socialization of the economy, disinformation, information asymmetry.

УДК 338.2

Огданський К. М.

Дніпропетровський регіональний інститут державного управління
Національної академії державного управління

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СКЛАДОВОЇ СУСПІЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Автор у статті розглядає парадигму економічної складової суспільного розвитку України через призму визначення основних показників. Автор дослідження розробив власний комплексний підхід до визначення та групування основних економічних показників в процесі суспільного розвитку. Визначення груп показників економічної складової суспільного розвитку дає можливість більш ефективно використовувати інструменти державного регулювання суспільним розвитком.

Ключові слова: економічна складова, суспільний розвиток, ВВП, методологія, державне регулювання, економічна динаміка.

Постановка проблеми. Стан господарського комплексу і рівень використання його потенціалу на потреби соціалізації економіки повною мірою залежать від того, наскільки своєчасно та ефективно держава виконує свої управлінсько-регуляторні функції. Досвід функціонування країн із розвиненими соціально зорієнтованими ринковими системами, та й порівняно достатня для висловлення власних позицій практика національного господарювання в умовах нехай і недосконалого, але ринку, свідчать про те, що вирішення будь-якого економічного, соціального або екологічного питання в суспільному вимірі за ринкових умов неможливе без державного втручання. Не потребує обґрунтування й той факт, що механізм ринку без залучення регуляторних дій держави неспроможний забезпечити невинний суспільний поступ у життєво важливих напрямках суспільного співжиття. Політика забезпечення суспільного поступу, безумовно, має базуватися на наявній техніко-технологічній, трудовій та організаційно-правовій базі. Сам по собі суспільний поступ відтворюється, з однієї сторони, у резуль-

татах виробництва, а з іншої – у витратах на їх отримання. При цьому потрібно усвідомлювати, що ресурси праці, техніки, застосовуваної технології та організаційний потенціал виробництва мають відповідну міру корисності, залежно від того, як їх стан та рівень використання впливають на приріст результату виробництва або на зменшення витрат на нього. Якщо приріст/зниження в тій чи іншій сфері відсутні, то зникає підґрунтя для ведення розмови про суспільні зміни взагалі. Проте в цій системі координат формуються й інші залежності. Мова йде про суто економічні, соціальні або то екологічні зміни з різним ступенем опосередкованого впливу на результати й витрати без системного прогресування.

Водночас у цих оцінках є й інший методологічний аспект, який не звужує через це поле суспільного поступу, а навпаки, формує нові інструментальні можливості щодо надання йому керованих змін. Відомий учений Б. Селігмен, підкреслюючи ці можливості, зазначав, що «...там, де починаються економічні дослідження та впорядкування фактів, неодмінно виникає і система оцінних

визначень» [4, с. 533]. Викладене певною мірою є свідченням того, що з просуванням у часі до більш цивілізованого суспільства виокремлення різного роду нюансів щодо прискорення й гальмування позитивних змін у суспільному прогресуванні дозволяє не лише формулювати нові визначення, а поєднуючи їх з існуючою методологією та методами пізнання, розгортати адекватну вимогам сучасних глобальних трансформацій систему знань.

Добре відомо, що всі процеси суспільних змін здійснюються завдяки системі управління, унаслідок прийняття й виконання нею управлінських рішень відповідного характеру і напрямку. Відомий учений І. Прангшвілі зазначив, що «життєвий рівень народу, його добробут на 60–70% залежать від ефективності управління, а не від наявних природних ресурсів. Більш того, 2/3 добробутних позицій населення залежать від системного підходу до управління» [3, с. 78]. На жаль, значній кількості осіб, які приходять у систему управління представниками тої чи іншої партійної або коаліційної команди, здається, що достатньо отримати владні повноваження, і позитивні результати господарювання будуть виявлятися самі по собі. Далеко не всі фахівці погоджуються з подібним твердженням. Проте як виняток подібний варіант розвитку управлінської ситуації можливий за інерцією чи під дією підпорядкованих керівництву вищої ланки спеціалістів. Інтеграційна здатність управління, розрахованого на перспективу або постійні результативні впливи, базується на сукупності даних, фактів, уявлень про предмет управління, зібраних і систематизованих у придатну для формування управлінського рішення форму. Ці в принципі не суперечливі доводи вписуються в традиційну схему формалізації процесу управління, тобто визначення послідовності здійснення процедур, що забезпечують прийняття оптимальних рішень. У найбільш узагальненому вигляді для забезпечення переведення керованого об'єкта (результат, витрати) з фактичного стану в деякий бажаний необхідно його, по-перше, вивчити чи продіагностувати; по-друге, виміряти, тобто дати кількісно-якісну характеристику сформованим визначальним параметрам і, по-третє, описати або змодельювати характер змін за ними для розробки відповідних програм динамічного поступу.

Однак наведена схема аналітичного дослідження результатів запровадження й продукування за їх наслідками управлінських рішень дістає методологічно неправильне відображення в реальних процесах. Найбільш часто суб'єкти управління припускаються помилок через нерозуміння взаємозв'язку між стадіями оцінки і проектування управлінських рішень. Як правило, до ланки «вивчення-вимір-опис (експлікація)» підходять з позицій їх послідовної діагностики. Між тим будь-який об'єкт не являє собою набір розрізнених елементів, а є їх сукупністю зі взаємною взаємодією. Більш того, кожний елемент має власну структурованість і потребує кваліфікації щонайменше як підсистеми відповідної цілісності. Американський соціолог Т. Парсонс з цього приводу підкреслював, що «...головною умовою динамічного аналізу суспільства як системи є врахування того, що кожна його проблема перебуває в постійному і систематичному зв'язку із станом системи, що розглядається як ціле» [8, р. 47]. Ігнорування наведеного факту зорієнтовує на етапні параметри й виключає проникнення в сутність і механізм

змін суспільного розвитку загалом.

Відомий український економіст А. Гальчинський у контексті логіки переосмислення методології аналізу сучасних суспільних процесів наголосив, що «...ми навчилися в процесі теоретичного аналізу розчленовувати проблеми суспільного розвитку на складові, і це свого часу було принциповим надбанням наукових досліджень. Нині головне завдання суспільствознавства – «зібрати окремі частини в єдине ціле» [1, с. 44]. Виходячи з того, що будь-який процес управління можна розщепити на складові, то логічно припустити існування можливостей щодо їх інтегративного поєднання. Згідно з вищенаведеним твердженням, слід визнати необхідність опрацювання нової парадигми економічної теорії побудови сукупності уявлень про управління процесом суспільного розвитку. Тільки в такому випадку система управління зможе відійти від методу «спроб і помилок», або, так би мовити, універсальних засобів, і започаткувати обґрунтоване динамічне просування в економічному просторі з урахуванням вихідного стану господарського комплексу, суб'єктів економіки і їх взаємодії в розрізі територій та часової динаміки.

Постановка завдання. Для формування управлінських рішень і забезпечення ефективних управлінських впливів необхідні не просто дані щодо суспільного розвитку в різнобічному спектрі напрямів і галузей, а лише та частина інформації, або така інформація, яка виділена із її загального масиву за певними критеріями придатності та змістового насичення і наступної вибудови за нею їх складного інформаційного навантаження. Проте попередньо проведений аналіз підтвердив, що це досить складно. Економіка являє собою велику і складну систему, програма соціально-ринкового функціонування якої, як інформаційна модель, у реальному вимірі є містким і складним інформаційним утворенням. Ми маємо на увазі систему показників, яка репрезентується у звітності і тим більше використовується в поточній діяльності суб'єктів економіки. За підрахунками деяких фахівців у формах державної статистичної звітності в Україні утримується близько 106 645 економічних і стільки ж соціальних показників [5, с. 20]. Можна передбачити використання в аналітичній діяльності не меншої кількості й екологічних показників. Для оперативного аналізу соціально-економічного розвитку територіальної спільноти огляд показників, кількість яких нараховує вже понад 100, є методично неприйнятним. Вони повинні бути звужені до розумних меж. За ствердженнями фахівців, для оцінки ефективності системи управління та визначення реального приросту суспільних здобутків достатньо охопити інструментальними засобами не більше 7–11 критеріїв [2, с. 280].

Безумовно, мова не йде по суті механічний процес відбору показників, а про запровадження їх інформаційної оптимізації. Із відомих способів здійснення такої операції найбільш прийнятним в умовах об'єктивно існуючої асиметрії в сприйнятті факторів впливу на суспільну динаміку вважається відбір через обговорення питань фахівцями та результатів запровадження прийнятих управлінських рішень з піднятої проблеми.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для отримання знань щодо чинників суспільного поступу, у розрізі напрямів, що його формують, ми виокремили для обстеження кілька регіонів, а саме Дніпропетровську, Донецьку, Запорізьку,

Черкаську і Кіровоградську області, які відповідали різноманіттю їх спеціалізації й сучасних станів і дозволяли реалізувати концепцію інформаційного попередження. Вибір експертів з прив'язкою до цих регіонів різної спеціалізації, виробничого потенціалу й соціального облаштування не був для нас обтяжливою справою, оскільки представники різних рівнів державного управління та місцевого самоврядування є слухачами Дніпропетровського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України. До того ж термін їх навчання у 1,5 роки на денному відділенні та 2,5 роки на заочному, вечірньому та заочно-дистанційному відділеннях дозволяв провести їх якісний відбір і щорічно уточнювати або корегувати отримані від них дані. Завдання експертів полягало,

перш за все, у формуванні консенсусного набору з 8 чинників (ознак, характеристик, показників), які б повною мірою відображали їх домінуючий вплив на параметри «зростання» і «розвитку» в економічному, соціальному і екологічному напрямках. Виокремлені й узагальнені нами за статистичними критеріями чинникові набори репрезентовано в поданих нижче таблицях (табл. 1 та табл. 2).

Необхідно зрозуміти, що для вирішення питань забезпечення керованих змін соціо-еколого-економічної динаміки є потреба в розробці моделі, яка б синтезувала економічні, екологічні й соціальні здобутки. Уся складність її побудови полягає в застосуванні такої методології, яка б дозволила відобразити в узагальнюючому показнику (факторному блоці) різні за якістю та кількістю чинникові впливи на формування суспільного розвитку. На

Таблиця 1

Набори чинників, які впливають на економічну динаміку

Зорієнтованість впливу чинників			
Економічна динаміка			
I. Економічне зростання		II. Економічний розвиток	
Найменування й зміст впливу чинника	Позначення	Найменування й зміст впливу чинника	Позначення
Темп зростання валового внутрішнього продукту (ВВП), % до попереднього року	S ₁	Продуктивність праці найманого працівника в національній економіці, грн на особу	g ₁
Питома вага ВВП у випуску товарів і послуг	S ₂	Фондовіддача в національній економіці	g ₂
Питома вага валового нагромадження у ВВП	S ₃	Матеріаловіддача в національній економіці	g ₃
Питома вага валового нагромадження основного капіталу	S ₄	Електроємність ВВП, кВт.год/грн	g ₄
Співвідношення обсягів інвестицій в основний капітал та ВВП, %	S ₅	Внесок обробної промисловості у формування продуктивності праці найманого працівника промисловості	g ₅
Питома вага валової доданої вартості промисловості	S ₆	Внесок обробної промисловості у формування показника фондовіддачі промисловості	g ₆
Співвідношення обсягу інвестицій та вартості основних засобів	S ₇	Внесок обробної промисловості у формування матеріаловіддачі промисловості	g ₇
Питома вага галузей інноваційного забезпечення розвитку, %	S ₈	Співвідношення рівня продуктивності праці в промисловості і середньої в національній економіці	g ₈

Сформовано за результатами опитувань державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування різних категорій та рангу у 2011–2014 рр.

Таблиця 2

Фактичні дані складових економічної динаміки у 2001–2012 рр.

Фактор	Рік											
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Фактичні показники												
Економічне зростання												
s ₁	109,2	105,2	109,6	112,1	102,7	107,3	107,9	102,3	85,2	104,1	105,2	100,2
s ₂	42,2	42,7	42,4	41,0	42,1	43,5	44,2	43,2	44,1	43,0	42,3	44,6
s ₃	21,8	20,2	22	21,2	22,6	24,7	28,2	27,9	17,1	18,5	20,7	19,8
s ₄	19,7	19,2	20,6	22,6	22	24,6	27,5	26,4	18,4	19,2	18,6	20,1
s ₅	16,0	16,5	19,1	21,9	21,1	23,0	26,2	24,6	16,6	13,9	16,6	17,2
s ₆	24,7	25,3	24,9	22,9	25,2	27,3	28,1	26,9	27,0	25,1	23,5	24,0
s ₇	3,6	2,8	5	6,6	7,3	8	9,2	10,8	3,9	2,3	3,4	3,1
s ₈	16,5	17,1	19,6	22,1	23,2	24,5	28,2	31,3	22,3	22,9	24,8	23,8
Економічний розвиток												
g ₁	62805,2	68298,0	77213,1	88319,9	91017,5	97249,3	105413,5	108078,1	99065,6	106311,7	116156,8	115663,7
g ₂	0,163	0,170	0,180	0,194	0,192	0,196	0,200	0,194	0,161	0,164	0,163	0,154
g ₃	0,780	0,773	0,748	0,725	0,705	0,700	0,675	0,693	0,756	0,743	0,730	0,727
g ₄	0,45	0,47	0,50	0,55	0,57	0,59	0,63	0,65	0,61	0,58	0,46	0,46
g ₅	12,1	13,0	14,8	18,1	22,1	25,2	31,1	36,3	41,1	43,6	44,4	48,0
g ₆	73,8	75,3	76,8	75,6	69,9	57,6	47,1	28,4	21,3	11,6	11,2	13,8
g ₇	64,4	65,4	68,1	71,9	72,5	73,0	72,5	66,4	66,4	61,0	55,6	58,2
g ₈	1,10	1,12	1,10	1,03	1,12	1,17	1,18	1,17	1,09	1,13	1,09	1,11

Складено і розраховано автором за даними [9, р. 201-293]

наш погляд, під таким узагальненим показником слід розуміти кількісно-якісну характеристику, за допомогою якої визначається міра нарощування виробничого та соціалізаційного потенціалу і їх використання для задоволення потреб суб'єктів економіки. За наявності такого показника всі управлінські намагання забезпечити зміни в суспільному поступі дійсно спрямовувалися б, згідно з ним, на отримання результату, який би відображав кількісні та якісні соціо-еколого-економічні здобутки. Система управління із запровадженням такої методологічної бази отримала б здатність до безперервного виявлення позитивних і негативних зрушень у різноманітних сферах економіки через зіставлення з відповідними показниками, прийнятими як проміжні або остаточні еталони. На наш погляд, установлення проміжних результатів та еталонів щодо досягнення того чи іншого суспільного результату є відображенням пошуку закономірностей, у яких виявляється безперервність і багатовимірність суспільного розвитку.

Є всі підстави під час вибору таких еталонів орієнтуватися на європейські досягнення через прагнення країни до позитивних змін саме за таким вектором. Але при цьому треба усвідомлювати, що ці здобутки не є унікальним носієм загальноцивілізаційних цінностей. Тому в міру можливостей є сенс залучати інформацію і з інших розвинених країн, а в деяких випадках скористатися вітчизняними нормативними документами та напрацюваннями світових інституцій.

Передумови для ефективного управління економічною динамікою виникають тільки тоді, коли з допомогою достовірних кількісних і якісних вимірників є можливість оцінити ситуації в контексті зростання й розвитку в цілому, як позитивні, так і негативні їх прояви, розкриваються реальні умови, причини й чинники, правильно визначаються помилки й деструкції. Власне, зміст цього застереження полягає в залежності результативності системи управління і регулювання стану з ресурсозабезпеченням і ресурсовикористанням від всеохопності, доступності, достовірності й об'єктивності закладеної в управлінські рішення інформації. Виокремлені експертами й узагальнені нами чинникові набори економічної динаміки репрезентовано в табл. 1.

Масив фактичних статистичних показників за даними 2001–2012 рр. щодо відтворення стану зі зростанням і розвитком економічного характеру наведено в табл. 2. Обмеження емпіричного матеріалу часовими рамками 2001–2012 рр. пояснюється започаткуванням і тривалим підтриманням економічного поступу.

Є всі підстави стверджувати, що наведені набори економічних показників зростання й розвитку можуть бути згруповані в блоки з відображенням їх загального впливу на відповідний процес ще більш звуженою їх кількістю.

Для проведення факторного аналізу економічної динаміки окремо в рамках процесів зростання й розвитку нами було застосовано саме метод головних компонент. На підтвердження висловленої гіпотези можна навести досить відоме статистикам узагальнення Ч. Спірмена, який довів, що за будь-яким спектром показників стоїть одна чи декілька латентних змінних, що не виключають інтерпретації тої чи іншої ситуації загалом [9, р. 201–293]. У цій констатації йдеться про можливість опису й прогнозування соціально-економічної ситуації двома-трьома комплексними показниками. Подібні узагальнюючі, латентні змінні в

теорії статистичного аналізу дістали назву факторів [7, с. 43], а їх визначення та оцінка – факторним аналізом [6, с. 4].

За даними нашого аналізу випливає, що як для економічного зростання, так і для економічного розвитку необхідно виділити два узагальнені фактори – S_1 ; S_2 та G_1 ; G_2 (їх властиве значення більше ніж 1). Інші фактори не підпадають під критерій Кайзера.

Проведений аналіз кореляційних матриць за напрямками економічного зростання і розвитку дозволив виявити структуру взаємозв'язків і побудувати ієрархічні дендрограми, які більш наочно підкреслюють виділені кореляційні зв'язки (рис. 1).

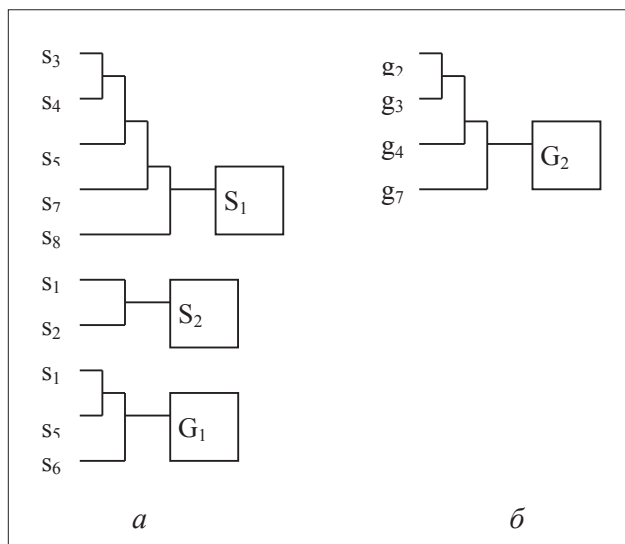

Рис. 1. Дендрограми кореляційних взаємозв'язків процесів зростання (а) і розвитку (б) економічної динаміки

Вони відображають прояв структурних блоків через специфічне поєднання пар локальних показників. Так, поєднання S_2 , S_4 , S_5 , S_7 та S_8 є всі підстави ідентифікувати з нарощуванням економічного потенціалу забезпечення потреб суб'єктів господарювання в перспективі. Щодо блоку показників s_1 і s_2 , то в сукупності вони відтворюють результат господарської діяльності або результат технічної здатності економічної системи до інновавання, тобто здатності раціонально перетворювати ресурси на споживчі блага. Продовжуючи аргументацію блокового поєднання пар локальних показників економічного розвитку, можна з достатньо ймовірністю стверджувати про відображення сукупністю g_1 , g_5 і g_6 рівня ефективності живої праці і внеску в цей процес найбільшого промислового продуцента безпосередньо і через інтенсивність використання основних фондів, а g_2 , g_3 , g_4 і g_7 – рівня ресурсовикористання. Ця методологічна констатація має принципове значення. Відповідно до неї можна здійснити наступний крок, а саме перейти від теоретизування до логічного окреслення реалій блокового поєднання пар локальних показників.

Для оцінювання результативності регуляторних дій інституцій держави із забезпечення змін за факторними характеристиками і факторами впливу на економічне зростання нами було наведено результати їх розрахунків на рис. 2 графічно, з позначенням їх розташування в зонах керованості. Згідно з нашими даними, до економічної політики впродовж 2009–2012 рр. практично не

Таблиця 3

Стандартизовані показники й еталони, що відображають процес економічної динаміки у 2001–2012 рр.

Позначення	Рік												Еталон
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
I. Економічне зростання													
Фактор S₁													
S ₃	0,872	0,808	0,88	0,848	0,904	0,988	0,887	0,896	0,684	0,74	0,828	0,792	25,0
S ₄	0,788	0,768	0,824	0,904	0,88	0,984	0,909	0,947	0,736	0,768	0,744	0,804	25,0
S ₅	0,64	0,66	0,764	0,876	0,844	0,92	0,954	0,984	0,664	0,556	0,664	0,688	25,0
S ₇	0,24	0,187	0,333	0,44	0,487	0,533	0,613	0,72	0,26	0,153	0,227	0,207	15,0
S ₈	0,413	0,428	0,490	0,553	0,580	0,613	0,705	0,783	0,558	0,573	0,620	0,595	35-40
Фактор S₂													
S ₁	0,952	0,989	0,949	0,928	0,988	0,969	0,964	0,984	0,819	0,999	0,989	0,963	104,0
S ₂	0,563	0,569	0,565	0,547	0,561	0,580	0,589	0,576	0,588	0,573	0,564	0,595	75,0
Локальний показник													
S ₆	0,810	0,791	0,803	0,873	0,794	0,733	0,712	0,743	0,741	0,797	0,851	0,833	20,0

включалися проблемні питання оновлення основних засобів виробництва (S₇ – співвідношення обсягу інвестицій та вартості основних засобів). Підставою до подібного висновку є розташування характеристики (S₇) за даними 2009–2012 рр. у зоні некерованих змін (від 0 до 0,25). Сплеск показника (S₇) у 2003–2008 рр. до максимального значення 0,72 у докризовий період можна пояснити введенням в експлуатацію пасивних основних засобів та вибірковою індексацією.

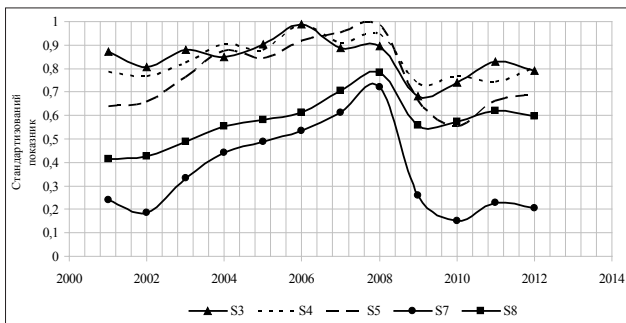

Рис. 2. Динаміка стандартизованих показників факторного блоку S1

Висновки. Факторний аналіз з усіма його варіаціями й інструментальними доповненнями надав принципово нові знання про склад чинників, які впливають на економічне зростання і розвиток. Також він допомагає не лише структурувати первісно задані змінні, а й виявити домінуючі за впливом пари змінних і скорегувати в такий спосіб стратегію впливу на економічну динаміку. Методологічно важливо під час оцінки рівня та формування програм економічної динаміки послідовно охоплювати дослідженням факторні блоки зростання та розвитку, незалежно від того, як визначалась їх значущість. Порівняно низьким сприймається й абсолютне значення показника S₈ (питома вага галузей інноваційного забезпечення динаміки), який у 2001–2003 рр. знаходився у зоні фрагментарного втручання в процеси змін (від 0,251 до 0,500), а потім перейшов до нижньої межі як безсистемне забезпечення управлінських впливів (від 0,501 до 0,750). Такі досить повільні зміни в наданні пріоритету галузям інноваційного забезпечення динаміки (машинобудування та металообробка, промисловість будівельних матеріалів) пояснюються різновекторною політикою суб'єктів господарювання і практичного усунення держави від регуляторних процесів

з переструктурування економіки. Така позиція обумовлена тим фактом, що частка цих галузей у ВВП упродовж 1991–2012 рр. зменшилася з 34,8% до 23,8%. Але треба бути об'єктивним, у політиці забезпечення економічного зростання державні інституції спрямовували зусилля дійсно на найбільш впливові чинники, а саме: S₂ (питома вага валового нагромадження у ВВП), S₄ (питома вага валового нагромадження основного капіталу) та S₅ (співвідношення обсягів інвестицій в основний капітал та ВВП). Згідно з нашими даними, за абсолютним значенням цих показників можна кваліфікувати дії системи управління як входження в зону інтегративного забезпечення змін (від 0,751 до 1,000). Проте загалом політика економічного зростання, яка формувалася і реалізовувалася на національних теренах, була спрямована на зростання у ВВП не валового нагромадження, а частки кінцевих споживчих витрат. Зміни обсягів і питомої ваги валового нагромадження мали хаотичний характер і відчутно не впливали на техніко-технологічний спосіб виробництва. За всього нібито позитиву розподілу ВВП на користь споживання формуються суттєві загрози для подальшого забезпечення розширеного економічного відтворення і, безперечно, реалізації модернізаційних реформ. Таким же малопродуктивним було прагнення щодо доведення питомої ваги валового нагромадження основного капіталу до прийняттого рівня, якщо врахувати той факт, що обсяг валового нагромадження основного капіталу за станом на кінець 2012 р. становив тільки 24,8% від рівня 1990 р.

Відносно змін локальних характеристик факторного поєднання S₂, то з наших розрахунків випливає висновок про суттєву розбіжність у результатах управлінського впливу на фактор S₁ (темп зростання ВВП, % до попереднього року) та S₂ (питома вага ВВП у випуску товарів і послуг). За умови встановлення під час формування бюджетних показників темпів зростання ВВП на рівні об'єктивних вимог часу джерела їх забезпечення не відповідали потребам насичення ринку товарною масою. Справа в тому, що в структурі валового випуску товарів і послуг домінувало проміжне споживання. В економічному просторі країни склалася ситуація, характерною ознакою якої було зменшення питомої ваги продукування ВВП у випуску товарів і послуг. До того ж динаміка темпів приросту ВВП не збігалась у значній кількості випадків за вектором змін темпів приросту валового нагромадження.

Для забезпечення зростання ВВП на теренах України необхідно застосувати інструментарій державного регулювання для забезпечення мак-

симально можливого приросту валового нагромадження в цілому та валового нагромадження основного капіталу.

Список літератури:

1. Гальчинський А. Глобальні трансформації: концептуальні альтернативи. Методологічні аспекти: наукове видання / А. Гальчинський. – К. : Либідь, 2006. – 312 с.
2. Гусаров Ю. В. Управление: динамика неравновесности : науч. издание / Ю. В. Гусаров. – М. : Экономика, 2003. – 382 с.
3. Прангишвили И. В. Системный поход и общесистемные закономерности / И. В. Прангишвили. – М. : СИН-ТЕГ, 2000. – 528 с.
4. Селигмен Б. Основные течения современной экономической мысли / Б. Селигмен. – М. : Прогресс, 1968. – 600 с.
5. Удотова Л. Ф. Соціальна статистика : підручник / Л. Ф. Удотова. – К. : КНЕУ, 2002. – 376 с.
6. Факторный анализ в социально-экономических исследованиях / В. М. Жукowska, И. Б. Мучник. – М. : Статистика, 1976. – 151 с.
7. Чорний А. Моделивання латентних змінних розвитку, сучасний стан та перспективи / А. Чорний // Вісн. Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка : Економіка. – 2011. – № 129. – С. 41–43.
8. Parsons T. The Social System / T. Parsons. – London : Routledge, 1967. – 448 p.
9. Spearman C. General Intelligence, objectively determined and measured / C. Spearman // American Journal of Psychology. – 1904. – Vol. 15. – № 2. – P. 201–293.

Огданский К.Н.

Днепропетровский региональный институт государственного управления
Национальной академии государственного управления

ИНФОРМАЦИОННОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ ПРОЦЕССУ ГОСУДАРСТВЕННОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ СОСТАВЛЯЮЩЕЙ ОБЩЕСТВЕННОГО РАЗВИТИЯ

Резюме

Автор в статье рассматривает парадигму экономической составляющей общественного развития Украины через призму определения основных ее показателей. Автор исследования разработал собственный комплексный подход к определению и группировке основных экономических показателей в процессе общественного развития. Определение групп показателей экономической составляющей общественного развития даст возможность более эффективно использовать инструменты государственного регулирования общественным развитием.

Ключевые слова: экономическая составляющая, общественное развитие, ВВП, методология, государственное регулирование, экономическая динамика.

Ohdanskyi K.N.

Dnipropetrovsk Regional Institute of Public Administration
National Academy of Public Administration

INFORMATION SUPPORT OF STATE REGULATION OF ECONOMIC COMPONENT OF SOCIAL DEVELOPMENT

Summary

The author in the article examines the paradigm of the economic component of social development of Ukraine in the light of the definition of basic indicators. The study's author developed his own comprehensive approach to the identification and grouping of the main economic indicators in the process of social development. Identification of the economic component of social development indicators would enable more effective use of the tools of state regulation of social development.

Keywords: economic component, social development, GDP, methodology, government regulation, economic dynamics.